

На дневном реду у свету

Грчка кажњена због загађивања реке

Европски суд правде је јула 2000. новчано казнио Грчку зато што није поступила по ранијој одлуци тог суда и није зауставила загађивање једне реке на Криту. Казна износи 20.000 евра дневно и плаћаће се све док се изливање опасног отпада у реку не прекине. Ово је први случај да Суд правде новчано казни једну земљу-чланицу Европске уније због непоступања по судској одлуци.

Нови пољски закон о трговачким друштвима

Пољски Сејм је јула 2000. усвојио Закон о трговачким друштвима. Овај законодавни акт донет је у оквиру свеобухватне реформе пољског пословног права и ступио је на снагу 1. јануара 2001, а заједно са Законом о трговачким активностима из 1999. и Законом о судском регистру од 1997. замењује Трговачки закон из 1934 (одредбе овог ранијег Закона о фирми и о трговачком заступању остаће на снази док се нова правила о овој материји не унесу у Грађански закон).

Циљ рефероме пољског пословног права је да се оно усклади са савременим правним стандардима, а посебно да се изврши хармонизација са правом европске уније.

Смањују се стране инвестиције у Мађарску

Мађарска је у последњих десет година привукла 21 милијарду долара страних инвестиција (што је више од улагања у било коју другу земљу у региону). Иностранци инвеститори, међутим, почињу да напуштају Мађарску и одлазе на друга тржишта која се сматрају јефтинијим и преспективнијим за страна улагања (трошкови у Мађарској су у последњих неколико година знатно порасли, између осталог и због припрема за улазак у Европску унију). Неке од нових мера економске политике такође су утицале на одлуке о пресељењу погона из Мађарске у друге земље,

посебно у Кину - тако су, од 1. јануара 2001, минималне наднице скоро удвостручене. У трећем тромесечју 2000. обим инвестиција је смањен за 1,2% у односу на исти период претходне године, а посебно велики пад (5,5 одсто) је уочен у секторима телекомуникација, финансијских услуга и услуга складиштења. Међу инвеститорима који су смањили свој портфолио у Мађарској су и неке познате мултинационалне компаније.

Измене чешког Трговачког законика

Недавно је у Чешкој извршена широка реформа Трговачког законика. Основни разлог за извршене измене је усаглашавање чешког права са 11 директива Европске уније које се односе на статусно право. Једна од основних новина је већа улога јавних бележника у закључивању уговора односно усвајању докумената везаних за трговачка друштва - сви оснивачки акти и сви документи који се односе на статус друштва морају бити закључени односно донети у нотаријалној форми. Донете су и измене које се тичу ступања на снагу свих уписа у трговачки регистар (уписи ступају на снагу не од дана уноса у регистар, већ од дана објављивања у службеном гласнику). У регистар се мора уписати и стварно седиште трговачког друштва, а не само формално седиште. Прецизиране су одредбе о обавези употребе фирме друштва на пословним папирима, све у циљу да се олакша пословни промет и спрече злоупотребе. Трговачки законик сада прецизно наводи и листу докумената који морају да се доставе трговачком регистру ради чувања у збирци исправа; детаљно је одређено и који документи су доступни јавности односно које документе може прегледати и лице које има правни интерес. Повећан је и минимални капитал за акционаркса друштва и друштва са ограниченом одговорношћу. Прецизиране су одредбе о статусним променама и променама облика друштва. Уведени су нови типови уговора (уговор о функционисању органа друштва, уговор о закупу посла, уговор о залагању акција односно удела, уговор о трансферу добити и уговор о контроли). Иако је критикован као гломазан и комплексан пропис, сматра се да је последњим изменама и допунама Трговачки закон добио на јасноћи и покушао да утиче на одређене проблеме искрсле у пракси.

Ново законодавство у Литванији

Од 1. јула 2001. у Литванији ће се примењивати нови Грађански законик. Поред општих одредби, одредби о лицима, делова који се односе на породичне односе и наслеђивање, те на својинске односе, Законик (део шести) уређује и уговорно право. Општа начела уговорног права сачињени су на основу принципа уговорног права које је објавио UNIDROIT. Посебна пажња (а то је значајна новина и у односу на досадашњу регулативу) посвећена је заштити поверилаца. Проширени су основи престанка облигација, а међу уговорима који су посебно регулисани нашли

су се и уговори који уређују модерне пословне операције (на пример, уговор о финансијском лизингу, дистрибуцији, факторингу и франшизингу).

У Литванији је већ на снази (од 1. јануара 2001) и нови Закон о предузећима. Предузећа су дужна да прилагоде свој статус и пословање новом пропису до краја 2002. Циљ законодавца је био да усклади право предузећа са правом Европске уније. Између осталих новина, Закон је повећао минимални износ оснивачког капитала за поједине облике трговачких друштава, а посебну пажњу је посветио заштити права акционара (у погледу сазива скупштине, могућности учешћа итд.). Уведене су новине у погледу одлучивања у трговачким друштвима. Измењена су и допуњена до сада важећа правила о статусним променама. Ревизија рачуноводствених исказа није више обавезна (обавеза важи само за предузећа у јавном сектору).